

КОУЧИНГ ЯК СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО КЕРІВНИЦТВА

Методист Тернопільського
КМЦ НОІМ Вітрук О.М.

РЕФЛЕКСІЯ НАСТРОЮ ТА ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ. ПРИЙОМ “ТЕСТ - МЕТЕЛИКИ”

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ

- Дослівний переклад слова «коучинг» – «тренерство». Коуч – це тренер, здатний зробити з **людини чемпіона**, тобто мова йде про виховання переможців (winner-making).
- Слово «коуч» – далеко не нове. Воно має угорське походження і закріпилося в Англії у XVI столітті. В той час воно означало віз, карету. Тут проглядається одна з глибоких аналогій терміну – «те, що **швидко доставляє до мети** і допомагає рухатися».
- Пізніше, у другій половині XIX століття англійські студенти називали цим терміном приватних репетиторів.

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ

- На початку дев'яностих років ХІХ століття це слово увійшло в спортивний лексикон, як назва спортивного тренера, який дійсно допомагає використати усі внутрішні ресурси і піднятися на наступний рівень.
- З 80-х років ХХ століття коучинг офіційно визнаний у бізнесі. На сьогодні існує приблизно 50 шкіл і біля 500 видів коучингу, починаючи від VIP-коучингу і закінчуючи соціальною роботою.
- Як окрема професія коучинг сформувався на початку 90-х років ХХ століття. У США професія коуча офіційно визнана у 2001 році завдяки Міжнародній Федерації Коучів.

СУТЬ КОУЧИНГУ

Коучинг спрямований на формування в особистості установки (налаштування внутрішньої програми) на **великі довгострокові цілі і майбутній успіх.**

Коучинг допомагає **розвиватися активно і свідомо, самостійно здобувати знання, максимально використовувати свій потенціал і досягати бажаних результатів.**

ПРИНЦИПИ КОУЧИНГУ

- З усіма все ОК
- В підлеглого, студента, учня є всі внутрішні ресурси
- За кожною поведінкою лежать позитивні наміри
- Зміни обов'язкові і безповоротні
- Кожен робить найкращий вибір з доступних для нього можливостей

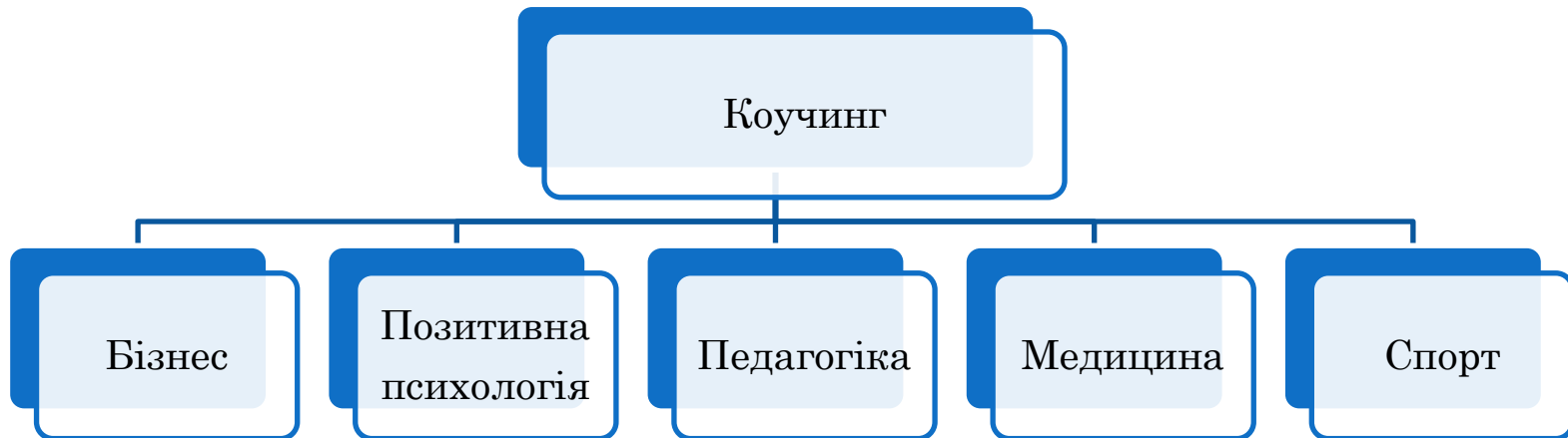
ЗАДАЧА ЕФЕКТИВНОГО КОУЧИНГУ

Упорядкувати думки, делікатно допомогти виокремити й сформулювати проблему, визначити цілі, шляхи й засоби їх досягнення – задача ефективного коучинга.

*Важливо не надати готові поради й рекомендації, а допомогти підопічному знайти власні розв'язки актуальних
BLEM.*

ВИКОРИСТОВУЮТЬ

КОУЧИНГ В ОСВІТІ

Коучинг в освіті є темою мало вивченою, навіть за межами нашої країни, тому розвиток цього напрямку є надзвичайно актуальним, зважаючи на мету освіти щодо формування нової генерації громадян та на роль вчителя в НУШ. В Україні темі коучингу в освіті присвятила свої праці С.М.Романова (кандидат педагогічних наук, доцент).

ХТО І ДЛЯ КОГО В ПЕДАГОГІЦІ ВИКОРИСТОВУЄ КОУЧИНГОВИЙ ПІДХІД?

Хто

Батьки

Вихователі

Учителі

Викладачі

Репетитори

Тьютори

Тренери

Психологи

Для кого

Діти

Підлітки

Студенти

Дорослі

Що

Виховання

Навчання
індивідуальне

Навчання групове

Індивідуальна
траєкторія розвитку

Профорієнтація

ОСНОВНА ВІДМІННІСТЬ КОУЧИНГУ ВІД ІНШИХ ФОРМ І МЕТОДІВ РОБОТИ

ОСНОВНА ВІДМІННІСТЬ КОУЧИНГУ ВІД ІНШИХ ФОРМ І МЕТОДІВ РОБОТИ

Педагогічне
наставництво
(менторинг) :
«Роби як я?»

Коучинговий
підхід:
**«Хочу! – Можу!-
Вірю!- Роблю! -
Маю
результат!»**

Тренінг :
**« Не вмієш –
навчимо!»**

Консультування:
**«Я тобі
допоможу!»**

ЗАВДАННЯ КОУЧИНГУ

Основне завдання коучингу- допомогти дитині зрозуміти себе, оцінити свої запити і прийняти усвідомлене рішення.

Адже коучинг використовує цілий спектр підходів з єдиною метою – допомогти тим, хто навчається, розібратися у власних здібностях та навчитись їх використовувати з максимальною для себе користю та перспективою.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК КОУЧИНГУ

Зворотний зв'язок є чи не найголовнішим із факторів розвитку, адже довіра учнів до коуча та уважність тренера до їхніх потреб створюють умови, за яких учні не бояться робити помилки та відкрито їх обговорювати як із самим тренером, так і з колегами по навчанню, що, у свою чергу, веде до швидкого прогресу для всіх

ОСНОВНА ОСОБЛИВІСТЬ

Основна особливість і відмінність коучингу полягає в тому, що це лише сприяння тому, щоб людина **сама навчалася**, а не навчити її.

Без особистісної зацікавленості учня в навчанні, коучинг втрачає будь-який сенс, адже особиста мотивація учня є основою коучингу та запорукою досягнення поставлених цілей.

ФІЛОСОФІЯ КОУЧИНГУ

- Повага до особистого досвіду учня
- Кожний учень розглядається як творча, ресурсна і цілісна особистість

Коуч бере на себе відповідальність:

- ❖ Виявити, вияснити і притримуватися цілей, які бажає досягнути учень;
- ❖ Стимулювати самотійні відкриття учня;
- ❖ Виявити розроблені учнем рішення і стратегії;
- ❖ Рахувати учня відповідальним і надійним.

ПРОДУКТ КОУЧИНГУ

- Не знання, **а розвиток**, підняття самооцінки, віра в себе, усвідомлена діяльність, формування відповідальності.

МЕТОДИЧНІ ВИСНОВКИ

Фокус в складних ситуаціях робиться не на **саму проблему, а на її розв'язання**. Учні навчаються **на ситуації успіху**, а не на помилках, орієнтуються не на те, що було, а на те, **що буде в майбутньому**.

Учитель для них – не завдання і контроль, а всебічна **підтримка**. Завдяки цьому у дитини з'являються зовсім інші результати. У неї виникає впевненість в собі, внутрішня сила, і життєві випробування його в можуть травмувати.

ЧОГО НЕ МАЄ БУТИ В КОУЧИНГУ

- Порад
- Задушевних психологічних розмов
- Подачі інформації
- Вказівок
- Викладання
- Консультації

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ

На початку впровадження коучинга в роботі з персоналом найбільш затребуваним є **«Колесо життєвого балансу»**.

Ця технологія дозволяє керівнику проаналізувати стан сфери свого життя і життя підлеглих і скласти прогноз перспектив розвитку.

КОУЧИНГ ПРО ЩАСТЯ. КОЛЕСО ЖИТТЄВОГО БАЛАНСУ.

Якщо ви хочете мати щасливе
життя, ви повинні бути прив'язані
до мети, а не до людей або речей.

А.Ейнштейн

КОУЧИНГ ПРО ЩАСТЯ. КОЛО ЖИТТЄВОГО БАЛАНСУ

Які складові роблять моє життя щасливим на 10 балів?

1. Здоров'я.
2. Стосунки і час проведений з дітьми та внуками.
3. Стосунки з чоловіком.
4. Моя робота.
5. Мої друзі.
6. Подорожі.
7. Духовний розвиток.
8. Наявність фінансів.

А де я зараз по цій шкалі?

Який сегмент я зможу зрушити, щоб змінити своє життя і зробити більш збалансованим?

Цей сегмент я зміню протягом місяця.

КОЛЕСО ЖИТТЄВОГО БАЛАНСУ

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ

"Колесо життєвого балансу" допомагає побачити «прогалини» в житті, Для цього необхідно відповісти на питання:

- **На реалізацію яких сфер життя я зазвичай спрямовую свої сили?**
- **Про які я інколи забуваю?**
- **Як це мені шкодить?**
- **Що я можу змінити в своєму житті?**

«Колесо життєвого балансу» допомагає усвідомити, що робота з одним із секторів і покращення його стану – шлях до позитивних змін і в інших.

Використовуючи дану технологію, можна скласти чіткий план дій саморозвитку й самовдосконалення.

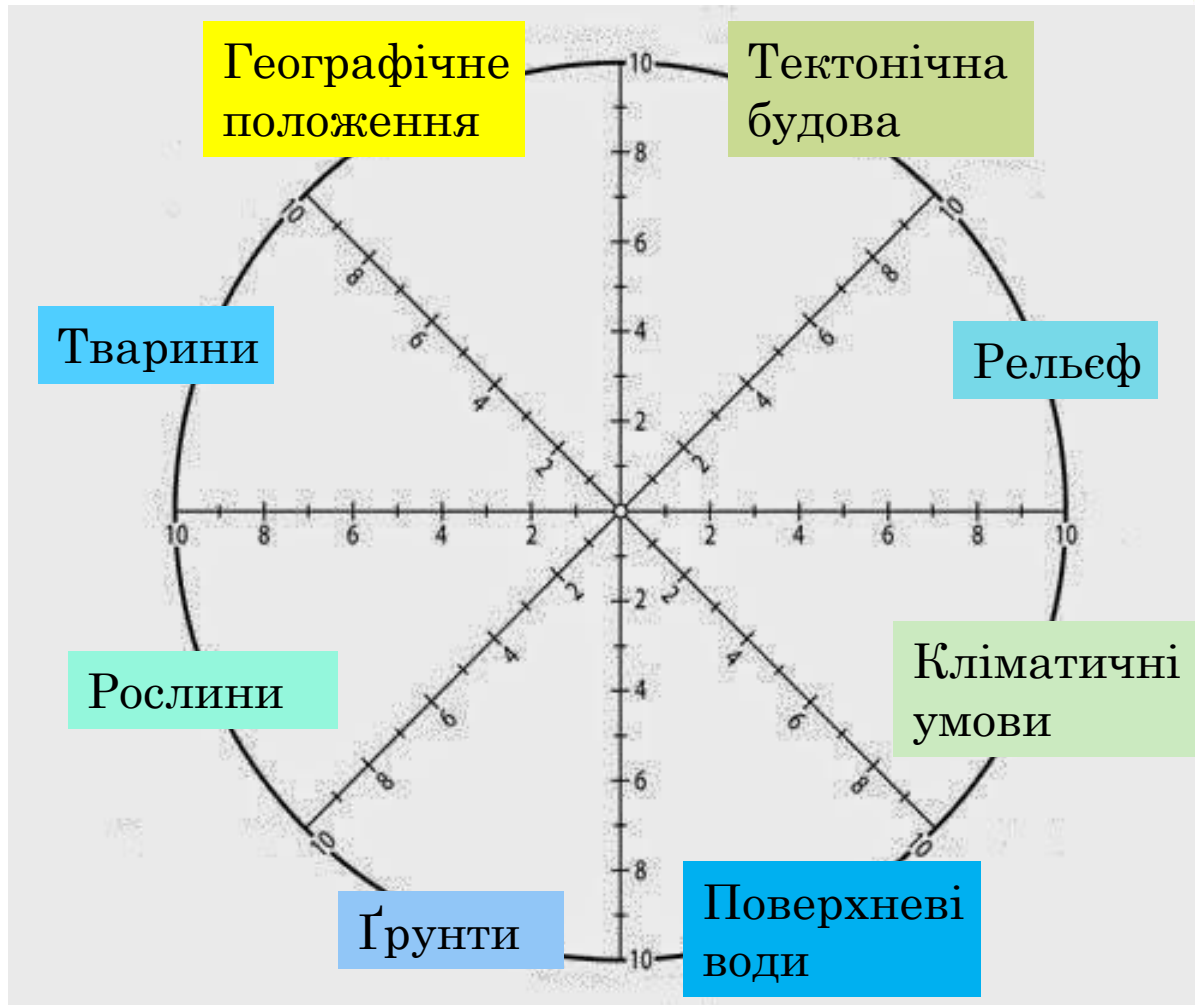

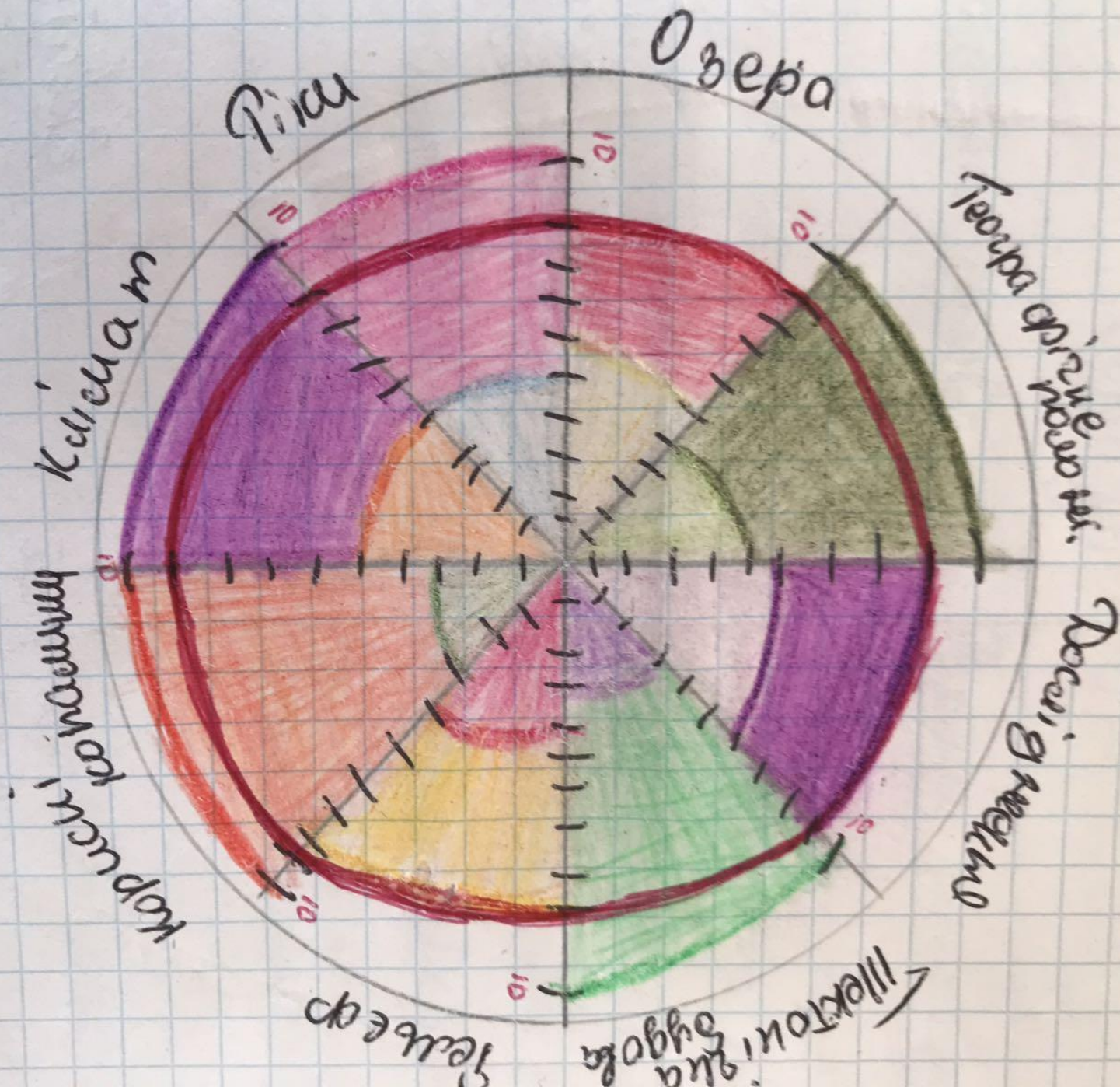
КОЛЕСО КОМПЕТЕНЦІЙ

- 1. Освіта, знання.
- 2. Харизма лідера.
- 3. Моральні та етичні цінності.
- 4. Помилки та реакція на них.
- 5. Вплив авторитетів, критики.
- 6. Досвід.
- 7. Комунікація.
- 8. Відповідальність.
- 9. Усвідомлення місії.
- 10. Здатність до самоосвіти.
- 11. Здатність усе піддавати сумніву (критичне мислення).

КОЛО РОЗВИТКУ

КОЛО БАЖАНЬ. КЛАСНИЙ КЕРІВНИК

- 1. Прогулянка осіннім лісом.
- 2. Екскурсія в _____.
- 3. Пішохідна прогулянка алеями нашого парку.
- 4. Екскурсійна поїздка “Замками Тернопільщини”.
- 5. Тижнева поїздка країнами Європи.
- 6. Похід у Центр Науки.
- 7. Твоя пропозиція.

КОЛЕСО БАЛАНСУ. БАТЬКІВСЬКІ ЗБОРИ. ДОШКІЛЬНИЙ ЗАКЛАД

- 1. Чи вміє ваша дитина самотійно одягатися та їсти за столом?
- 2. Чи прислухаєтесь до бажань своєї дитини?
- 3. Чи спонукаєте свою дитину до уяви та фантазії?
- 4. Чи намагаєтесь побачити в дитині таланти та розвивати їх?
- 5. Скільки часу в тиждень приділяєте своїй дитині?
- 6. На скільки матеріальне забезпечення сім'ї відповідає можливостям реалізації відпочинку, організації подорожей?
- 7. Ваша участь у духовному розвитку дитини.
- 8. Наскільки даєте свободу вибору своїй дитині?

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ

Підлеглий (учень) має чітко усвідомлювати, що конкретно він хоче одержати від кожного заняття, та якого результату він хоче досягти. Для цього Дж. Уїтмор пропонує використовувати **методику сильних відкритих запитань коучингу.**

ЦИТАТА

- Дуже важливо не перестати ставити питання.
- Розумні люди завжди ставлять питання. Запитуйте себе та інших людей, щоб знайти рішення. Це дозволить вам дізнатися нове і аналізувати власне зростання.

А.Ейнштейн

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ

- Чого ви чекаєте від цього заняття?
- В нас є півгодини: що б ви хотіли встигнути зробити?
- Що було б для Вас найкориснішим на цьому занятті?

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ

Для визначення потреб, сподівань і готовності старшокласників щодо вивчення теми/дисципліни можна включати наступні запитання:

- Якими знаннями й уміннями ви хотіли б оволодіти у процесі вивчення теми/дисципліни? Якими вже володієте? Де отримали ці знання/вміння?
- Що для вас означає «краще»? Як і за якими критеріями можна оцінити «краще»?
- Якщо вас питатимуть через певний час після закінчення навчання, то що ви хотіли б відповісти про отримані знання і вміння?
- Чи ви знаєте когось, хто вже володіє схожими знаннями й уміннями? Чим вони займаються та як використовують ці знання?

ВІДКРИТІ ЗАПИТАННЯ КОУЧИНГУ

- Відкриті запитання коучингу сприяють **визначенню потреб** і сподівань учнів, **стимулюють мислення**, змушують мобілізувати **попередні знання і досвід**, **розкривають потенціал**.
- Розвивають **інтерес** до вивчення теми, стимулюють потребу в отриманні відповідей, заохочують до **обґрунтування власної позиції, самоаналізу**.

ВІДКРИТІ ЗАПИТАННЯ КОУЧИНГУ.

ТЕМА “ГЕОГРАФІЧНІ ДЖЕРЕЛА ЗНАНЬ”

- 1. Чи цікавишся географічною інформацією у позаурочний час?
- 2. Які в тебе улюблені телепередачі, Інтернет-ресурси?
- 3. З ким ти розмовляєш та обговорюєш прочитане/побачене?
- 4. Хто поділяє твої інтереси?
- 5. Чому тобі важливо/цікаво/подобається пізнавати світ?
- 6. Ким себе уявляєш, коли дивишся/читаєш географічну інформацію?

ВІДКРИТІ ЗАПИТАННЯ КОУЧИНГУ.

ТЕМА “ГЕОГРАФІЧНІ ДЖЕРЕЛА ЗНАНЬ”

Ти-дослідник.

- 1. Чи відчуваєш себе віртуальним дослідником?
- 2. Які твої роздуми про побачене/прочитане/почуте?
- 3. На що ти спираєшся у своїх висновках?
- 4. Якими знаннями й навиками ти володієш для підбору цікавої для тебе географічної інформації?
- 5. Чи достатньо тобі цієї інформації для написання есе, щоб порівняти природу саван Африки і Південної Америки?

ВІДКРИТІ ЗАПИТАННЯ КОУЧИНГУ.

ТЕМА “ГЕОГРАФІЧНІ ДЖЕРЕЛА ЗНАНЬ”

Ти-виконавець.

- В якій формі ти представиш географічну інформацію?
- Що необхідно зробити, щоб клас тебе уважно слухав?
- На скільки ти володієш даною інформацією?
- Чи добре ти підготувався до публічного виступу?
- Чи задоволений собою після виступу?
- Чи досягнув своєї мети?

ТОН ГОЛОСУ – ПРОФЕСІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ

- Вербальна інформація засвоюється - 3%
- *Невербальна (міміка, жести, тон голосу) - 97%*
- 1. Голос “феї” (говорити серцем, з проекцією на майбутнє) – що ти відчуєш, коли досягнеш мети? Яким ти себе бачиш, коли станеш переможцем?

ТОН ГОЛОСУ – ПРОФЕСІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ

- 2. Голос “воїна” (напряма на дію; чітко, конкретно донести інформацію) – Що ти будеш робити? Які твої наміри/кроки/способи, щоб розв’язати цю задачу?

ТОН ГОЛОСУ – ПРОФЕСІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ

- 3. Голос “друга” (під час роботи з учнем).

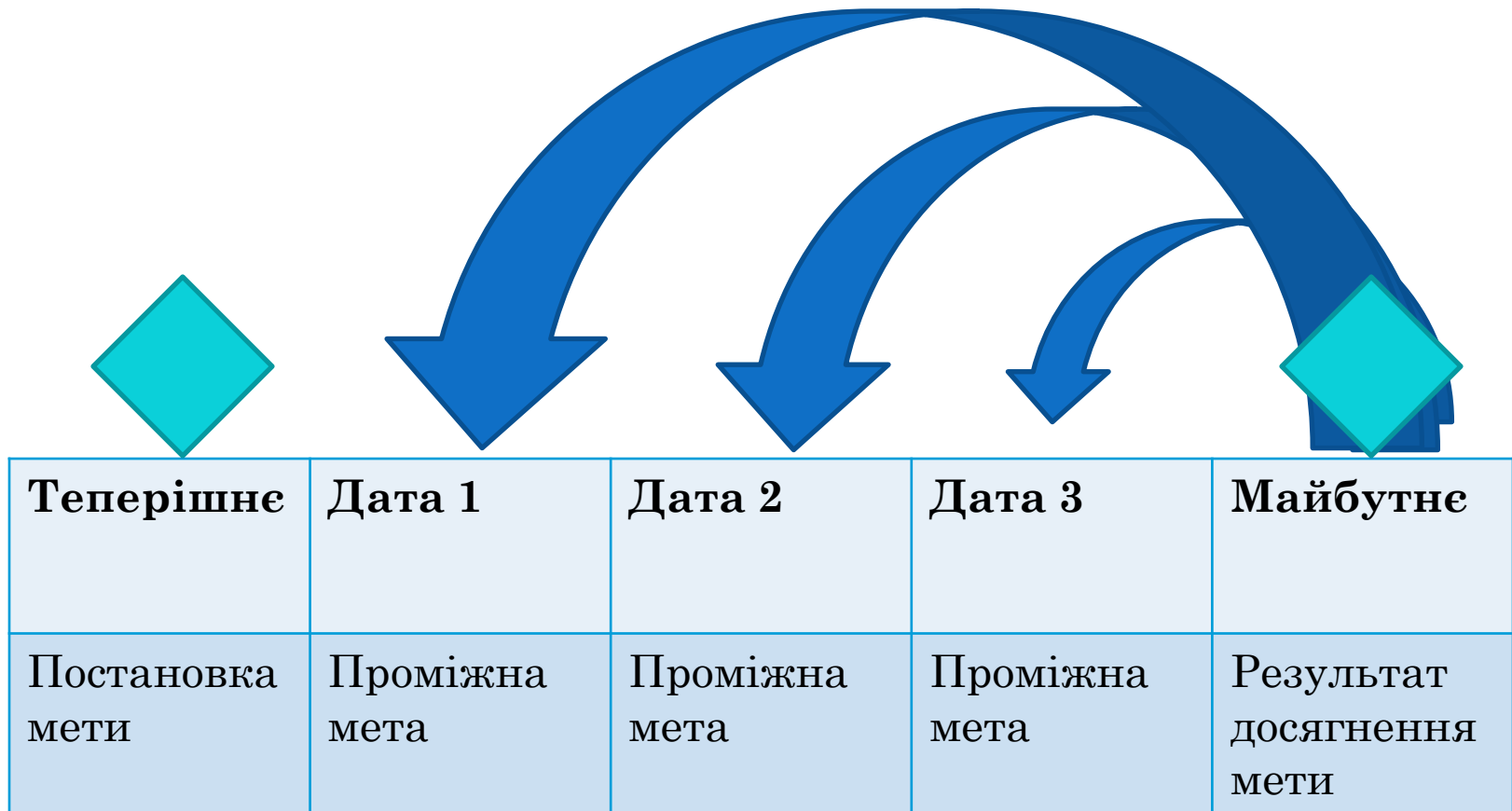
ТОН ГОЛОСУ – ПРОФЕСІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ

- 4. Голос “мудрого правителя” (говорити серцем, дякувати за роботу, за досягнення мети, хвалити за успіх).

Числобог

МЕТОД ШКАЛИ

МЕТОД ШКАЛИ. ЛІНІЯ ЧАСУ

- 1. Визначити кінцеву мету.
- 2. Визначити час реалізації мети.
- 3. Уяви себе в майбутньому, коли мета реалізована і ти бачиш позитивні наслідки цього. Опиши яскраву детальну картинку бажаного майбутнього (образи, звуки).
- 4. Із майбутнього повернись у реальність на свій шлях.
- 5. Сплануй етапи. Що ти будеш робити на першому етапі? Скільки виділиш на нього часу? Які завдання хочеш виконувати? Які перші кроки, найлегші, ти зробиш, щоб рухатись до своєї мети?

МЕТОД ШКАЛИ

- Учень **пропонує кроки** власних дій до досягнення результату.
- Учень робить **свідомий вибір** шляху до досягнення цілі.
- Опирається на факти при аналізі помилок, при якому відбувається **особистий розвиток**.

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРА, ЧЕМПІОНА

Технологія коучингу, яку зазвичай розглядають лише як педагогічний супровід або створення оптимальних умов для розкриття потенціалу особистості, має неабияке значення і для **формування лідера**, оскільки тренує здатність ефективно діяти і навчатися, розвиває навички самостійного пізнавального пошуку.

МЕТОДИЧНІ ВИСНОВКИ

Фокус у складних ситуаціях робиться **не на саму проблему, а на її розв'язання**. Учні навчаються **на ситуації успіху**, а не на помилках, орієнтуються не на те, що було, а на те, **що буде в майбутньому**.

Учитель для них – не завдання і контроль, а всебічна **підтримка**. Завдяки цьому у дитини з'являються зовсім інші результати. У неї виникає впевненість в собі, внутрішня сила, і життєві випробування його в можуть травмувати.

КОУЧИНГ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Коучинг в освіті – система заходів, спрямована на взаємодію всіх учасників освітнього процесу з метою досягнення взаємно визначених цілей.

Якщо коучинговий підхід поширюється на роботу всієї школи, починаючи з директора, то весь шкільний колектив працює як одна команда: адміністратори, класні керівники, шкільний психолог і батьки підтримують один одного та дітей як у питаннях удосконалення професійної діяльності, так і для підвищення якості навчання.

НОВІ СТАНДАРТИ ДЛЯ УЧНІВ

- **Нові стандарти проявляються з точки зору нового результату: діти демонструють оволодіння необхідними знаннями, ставлять цілі, планують і здійснюють кроки для їх досягнення, будують ефективні комунікації, набувають позитивного досвіду в реалізації соціального, культурного, інтелектуального потенціалу**

НОВІ СТАНДАРТИ ДЛЯ УЧНІВ

- “Буде змінено підходи до оцінювання результатів навчання. *Оцінки слугуватимуть для аналізу індивідуального прогресу і плануванню індивідуального темпу навчання*, а не ранжуванню учнів.
- Оцінки розглядатимуть як рекомендації до дії, а не присуд.”

НОВІ СТАНДАРТИ ДЛЯ УЧИТЕЛІВ

- “Учителі **вивчатимуть особистісно-орієнтований та компетентнісний** підходи до управління освітнім процесом. У зв'язку з цим варто говорити про нову роль учителя – не як єдиного наставника та джерело знань, а як **коуча**, фасилітатора, тьютора, модератора в **індивідуальній освітній траєкторії дитини.**”

- *НУШ*

НОВІ СТАНДАРТИ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ З ГЕОГРАФІЇ

- Основне завдання сучасної загальноосвітньої школи полягає **в активізації ролі самостійного навчання**, ретельному доборі навчального матеріалу за принципом життєвої доцільності й функціональності.
- Варто врахувати, що для успішної реальної діяльності сьогодні недостатньо знань і умінь, **необхідні ще віра в себе, свої сили, здатність ухвалювати рішення, жити й працювати в колективі та зосереджувати свої зусилля на конкретних завданнях, виявляти проблему, вести самостійний чи спільний пошук способів її розв'язання, брати на себе відповідальність за результати дій та вчинків.**

ЗМІСТОВА РЕФЛЕКСІЯ

- Прийом “Сенкан” (Синквейн)
- Завдання для кожного учасника тренінгу:
Скласти сенкан до терміну “коучинг”.

РЕФЛЕКСІЯ. “ОБЕРНЕНИЙ ЗВ’ЯЗОК”

Я пропоную дати оцінку заняттю за допомогою тих самих метеликів, які є у вас у конвертах. Перед вами яскрава сонячна галявина. Бракує метеликів.

- *Сподобалося. Буду застосовувати коучинговий підхід у своїй роботі, нехай прилетять метелики **жовтого** кольору.*
- *Було не погано. Але чи буду застосовувати коучинговий підхід серед учнів не знаю, нехай прилетять метелики **оранжевого** кольору.*
- *Нічого не зрозуміла по темі. Мені це не цікаво, нехай прилетять метелики **бежевого** кольору.*

